

Ginseng minskar effekten av warfarinmedikation

■ Bland naturläkemedlen och naturmedlen är ginseng sedan länge bland de mest använda. Ginseng används framför allt som tonikum vid trötthet, svaghetskänsla och minskad prestationsförmåga. Ginsengpreparatens biverkningar och i synnerhet deras interaktioner med andra läkemedel är ofullständigt, eller snarare inte alls, studerade trots långvarigt bruk. Tidigare rapporter har dock pekat på att ginseng eventuellt ökar blödningsrisk vid kirurgi och hämmar trombocyttagglutinationen in vitro. En fallrapport har påvisat en minskning av warfarineffekten efter två veckors ginsengmedicinering. En nyligen publicerad studie, som undersöker interaktionen mellan ginseng och warfarinpreparat, har således ett icke ringa praktiskt intresse.

Författarna studerade 20 friska försökspersoner under fyra veckor. Dessa erhöill under vecka ett och fyra 5 mg warfarin under tre dagar. Vitamin K-inne-

hållet i kosten hade följts under en vecka före försöksperioden och justerats om det uppvisat påtagliga avvikelser. Vid början av vecka två skedde randomisering till placebogrupp och ginsenggrupp (dubbelblind design), där den senare gruppen fick 1,0 gram amerikansk ginseng (*Panax quinquefolius*) dagligen i kapselform. INR (international normalized ratio) och plasmawarfarin följdes.

Jämfört med placebogruppen minskade INR i ginsenggruppen med 0,19. Även topp- och genomsnittsnivå (area under kurvan) för plasmawarfarin minskade signifikant. Skillnaderna var statistiskt högsignifikanta.

Författarna framför hypotesen att ginsenosiderna i naturläkemedlet ökar effekten av det enzymssystem i levern (P450) som metaboliserar warfarin.

Den kemiska sammansättningen av det i studien använda ginsengpreparatet kan skilja sig från den i *Panax ginseng*,

som används i de medel som saluförs i Sverige. Metabolismen hos yngre, friska försökspersoner kan också skilja sig från den hos en ofta något äldre och metabolt sjukare patientgrupp som normalt medicinerar med warfarin. Den intagna dosen av ginseng är sannolikt något högre än genomsnittligt vid egenvård i Sverige.

Icke desto mindre finns det enligt författarna all anledning att vid insättning av warfarinmedicinering också förhöra sig om patientens ginsengintag. Det finns också enligt författarna anledning att fråga sig om ginseng kanske också påverkar nedbrytningen av andra levermetaboliserade läkemedel.

Hans Isaksson
hiisak@telia.com

Yuan CS, et al. Brief communication: American ginseng reduces warfarin's effect in healthy patients: a randomized, controlled trial. *Ann Intern Med.* 2004;141(1):23-7.

Astmaepidemin i västvärlden har inte nått Mongoliet

■ En finsk lungläkare har skrivit en avhandling om astma och allergi i Mongoliet. Hennes studier från ett fattigt centralasiatiskt land kan öka förståelsen kring ökningen av astma och allergi i den rika världen. Mongoliet är glesbefolkat och ligger i skärningspunkten mellan den sibiriska tajgan och Gobiöknen. Klimatet är av inlandskaraktär med kalla och torra vintrar och korta somrar. Landet har 2,4 miljoner invånare och huvudnäringen är boskapsskötsel med mer än 15 miljoner får och 11 miljoner getter. En tredjedel av befolkningen bor i hyreshus eller egna hem i den snabbt växande huvudstaden, Ulaanbaatar. På landsbygden bor de flesta i stället i traditionella mongoliska bostäder, jurtor, med väggar av filt och en central eldstad. Mer än hälften av de vuxna männen är rökare, men endast få kvinnor och ungdomar röker.

Ett slumpmässigt urval av familjer (sammanlagt 9 839 personer i åldrarna 10–60 år) från ett antal vårdcentraler i Ulaanbaatar, tre mindre städer och sju landsbygdsbyar intervjuades vid hembesök av familjeläkare enligt ett standardiserat formulär. Ett slumpmässigt urval av personer med symptom och motsvarande antal friska kontroller inbjöds sedan till mer omfattande undersökning innefattande bland annat pricktest, spirometri och hyperreaktivitetstest. Dessa undersökningar genomfördes av den finska läkaren tillsammans med en mongolisk kollega.

Det var inte ovanligt med positiva

pricktest, men åldersfördelningen skilde sig från mönstret i västvärlden genom att sensibilisering var vanligast bland äldre (40–60 år). Förekomsten av pollenallergi och hösnuva sjönk successivt från huvudstad över småstad till landsbygd. Vanligaste allergen var förrådsqualster. Mer än hälften av alla familjer hade hund men sensibilisering mot hund var ovanlig, och det fanns inget samband mellan hundinnehav och hundallergi.

Kombinationen av kreatursskötsel och uppvärmning med dynga minskade risken, medan däremot centralvärme, heltäckningsmattor och många rum ökade risken för sensibilisering. Astmaprevalensen var mycket låg, endast 1–2 procent, och motsvarar den som man funnit i några av de fattigaste i d sovjetrepublikerna. Astmafrekvensen var lägst på landsbygden, och där var också symptomen lindrigare. Rökning skyddade mot sensibilisering och hösnuva men ökade risken för astma förutsatt att familjerna också hade djur. Rökning i kombination med djurinnehav ökade risken för både allergisk (oddskvot 7,8; 95 procents konfidensintervall; 2,4–35,7) och icke-allergisk astma (oddskvot; 3,1; 95 procents konfidensintervall; 1,0–9,3).

Västvärlden har haft en epidemi av astma som verkar ha nått sin kulmen. Arja Viinanens avhandling visar att Mongoliet är ett land där astmaepidemin ännu inte har börjat. Centralvärme och heltäckningsmattor är sannolikt indikatorer på en högre levnadsstandard. Selektionseffekter torde vara ovanliga i ett

Barn utanför en traditionell mongolisk bostad, en jurta, med väggar av filt och en central eldstad. På landsbygden lever människorna ofta nära djuren och uppvärmningen sker med dynga. Astmaprevalensen är mycket låg.

land där kunskaperna om allergiska sjukdomar är obetydliga. En stor del av befolkningen lever i nära kontakt med både pälsdjur och boskap. Många av fynden är väl förenliga med hygienhypotesen. Nära kontakt med kreatur är förknippat med hög exponering för endotoxin och andra mikrobiella ämnen och kan skydda mot utveckling av allergisk sjukdom.

Lennart Bråbäck
lennart.braback@lvm.se

Avhandling. Arja Viinanen. Occurrence and risk factors of asthma, allergic rhinoconjunctivitis and allergic sensitisation in rural and urban Mongolia. Åbo, Finland: Åbo Universitet; 2004.